

PM 2010:84 RIV (Dnr 322-613/2010)

Kommunernas ersättning för elever i specialskolan (2010:1)

Remiss från Utbildningsdepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

Remissen ”Kommunernas ersättning för elever i specialskolan” (2010:1) besvaras med vad som anförs i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Lotta Edholm anför följande.

Ärendet

Statskontoret har på uppdrag av regeringen utrett hur kommunernas ersättning till staten för elever i specialskolan har påverkat inskrivningen i densamma. I uppdraget har också ingått att föreslå en ny, högre ersättningsnivå och bedöma om ersättningen bör differentieras utifrån vad eleverna kostar. Statskontoret bedömer att för de flesta kommuner har dagens ersättningsnivå sannolikt inte haft någon avgörande betydelse för inskrivningen. Vidare anser Statskontoret att den nedsatta ersättning som gäller för de kommuner där specialskolorna ligger bör omprövas. Slutligen anser Statskontoret att det är principiellt tveksamt att införa en differentierad ersättning.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret anser inte att de föreslagna förändringarna kommer att förändra inskrivningen eller uppkomsten av kommunala alternativ eftersom specialskolan är en egen skolform och de elever som går i den är inte samma elevgrupp som går i grundskolan.

Utbildningsnämnden ser inte något naturligt samband mellan att ersättningen höjs och framväxten av kommunala alternativ, om inte beslutet om mottagning i specialskola flyttas till kommunen.

Mina synpunkter

Det är inte kommunerna som ansöker om att barn ska placeras i specialskolan utan föräldrarna till de barn som har behovet. Det faktum att andelen elever från kommunen där specialskolan ligger varit relativt konstant oberoende av tidigare prisförändringar talar för att andra faktorer än ersättningen påverkar inskrivningen.

Utredningen föreslår att ersättningen höjs till ungefär samma nivå som kostnaderna för de kommunala hörselklasserna och att den tidigare ”rabatten” för kommuner där specialskolor är placerade tas bort.

Detta kommer troligtvis inte att förändra inskrivningen eller uppkomsten av kommunala alternativ eftersom specialskolan är en egen skolform och de elever som går i den inte är samma elevgrupp som går i grundskolan. Det är Specialpedagogiska skolmyndigheten som beslutar vilka barn som ska tas emot i specialskolan och kommunerna kan inte påverka vilka barn som söker till och tas emot i specialskolan.

Höjningen av ersättningen, som den är konstruerad, kommer enbart att föra över kostnader från staten till kommunerna. För Stockholms stad kommer kostnaderna att öka med 8-10 mnkr per år. Den kommunala finansieringsprincipen innebär att beslut fattade av staten som innebär ökade kostnader för kommunerna ska finansieras av staten via det generella statsbidraget. Kommunerna bör därför kompenseras för de ökade kostnaderna med anledning av förslagen. Om en höjning av ersättningen till Specialpedagogiska skolmyndigheten ska ha effekten att kommunala alternativ ska växa fram, måste beslutet om vilka elever som ska tas emot i specialskolan föras över till kommunerna.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

Remissen ”Kommunernas ersättning för elever i specialskolan” (2010:1) besvaras med vad som anförs i denna promemoria.

Stockholm den 25 maj 2010

LOTTA EDHOLM

Bilaga

Kommunernas ersättning för elever i specialskolan (2010:1), sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Det antecknades till förteckningen att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Kommunstyrelsen

Det antecknades till protokollet att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

ÄRENDET

Statskontoret har på uppdrag av regeringen utrett hur kommunernas ersättning till staten för elever i specialskolan har påverkat inskrivningen i densamma. I uppdraget har också ingått att föreslå en ny, högre ersättningsnivå och bedöma om ersättningen bör differentieras utifrån vad eleverna kostar. Statskontoret bedömer att för de flesta kommuner har dagens ersättningsnivå sannolikt inte haft någon avgörande betydelse för inskrivningen. Vidare anser Statskontoret att den nedsatta ersättning som gäller för de kommuner där specialskolorna ligger bör omprövas. Slutligen anser Statskontoret att det är principiellt tveksamt att införa en differentierad ersättning.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 5 maj 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Statskontoret föreslår att ersättningen höjs till ungefär samma nivå som kostnaderna för de kommunala hörselklasserna och att den tidigare ”rabatten” för kommuner där specialskolor är placerade tas bort. Stadsledningskontoret anser inte att detta kommer att förändra inskrivningen eller uppkomsten av kommunala alternativ eftersom specialskolan är en egen skolform och de elever som går i den är inte samma elevgrupp som går i grundskolan. Det är Specialpedagogiska skolmyndigheten som beslutar vilka barn som ska tas emot i specialskolan. Kommunerna kan inte påverka vilka barn som söker till och tas emot i specialskolan då det är upp till respektive förälder till de barn som har behov att själva avgöra om de vill söka.

Det finns mellan 50 till 60 elever från Stockholms stad som går i specialskolor. De flesta av dem, mellan 40 till 50, går på Manillaskolan. Ersättningen från Stockholms stad till Specialpedagogiska skolmyndigheten består av kostnader för elevplats. Kostnaderna motsvarar för Manillaskolan 79 220 kr per år och barn, förskoleklass 184 300 kr per år och barn och för övriga skolor 231 520 kr per år och barn samt kostnader för extra resurser, fritidsverksamhet och skolbarnsomsorg samt resor till och från fritidsverksamhet. Den totala kostnaden för Stockholm stad var 2009 cirka 9,5 miljoner kronor. Ersättningen för elever i Manillaskolan är nedsatt eftersom skolan ligger i Stockholms stad.

Höjningen av ersättningen, som den är konstruerad, kommer enbart att föra över kostnader från staten till kommunerna, för Stockholms stad kommer kostnaderna att öka med 9-10 mnkr per år. Den kommunala finansieringsprincipen innebär att beslut fattade av staten som innebär ökade kostnader för kommunerna ska finansieras av staten via det generella statsbidraget. Stadsledningskontoret förutsätter därmed att kommunerna kompenseras för de ökade kostnaderna med anledning av förslagen.

Stadsledningskontoret anser vidare att om en höjning av ersättningen till Specialpedagogiska skolmyndigheten ska ha effekten att kommunala alternativ ska växa fram, måste beslutet om vilka elever som ska tas emot i specialskolan föras över till kommunerna.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 maj 2010 att överläm-

nar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen och att beslutet omedelbart justeras.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 april 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen drar följande slutsatser av utredningen:

1. barnens behov styr vilka barn som går i specialskolan
2. närheten till specialskolor avgör om föräldrarna söker placering
3. kommunerna påverkar inte vilka barn som söker till specialskolan
4. antalet elever i specialskolan är oberoende av den ersättning som specialskolan tar ut
5. viss inflyttning till kommuner där specialskolor är placerade kan förekomma

Utredningen skriver om kommunala hörselklasser med regional upptagning. Hörselklasserna vid Alviksskolan har inte ett regionalt upptagningsområde, skolan tar in elever från andra kommuner i den mån hemkommunen betalar de extra kostnader som är förknippade med platsen. Hemkommunen har ingen skyldighet att betala den högre kostnaden, utan avtal upprättas med hemkommunen enligt skollagen 8 § kap 4.

Ersättningen till specialskolorna verkar, enligt utredningen, inte ha någon påverkan på vilka elever som börjar på dem. Istället verkar det vara behovet och geografisk närhet till en regional specialskola som är avgörande. Det finns mycket i utredningen som pekar på att familjer som har barn som behöver gå i specialskola flyttar närmare skolan. Statskontoret har inte kunnat styrka någon inflyttning statistiskt eftersom det inte finns lagstöd att undersöka det vidare. Det är inte kommunerna som ansöker om att barn ska placeras i specialskolan utan föräldrarna till de barn som har behovet. Det faktum att andelen elever från kommunen där specialskolan ligger varit relativt konstant oberoende av tidigare prisförändringar talar för att andra faktorer än ersättningen påverkar inskrivningen.

Utredningen föreslår att ersättningen höjs till ungefär samma nivå som kostnaderna för de kommunala hörselklasserna och att den tidigare ”rabatten” för kommuner där specialskolor är placerade tas bort.

Utbildningsförvaltningen tror inte att detta kommer att förändra inskrivningen eller uppkomsten av kommunala alternativ eftersom specialskolan är en egen skolform och de elever som går i den är inte samma elevgrupp som går i grundskolan. Det är Specialpedagogiska skolmyndigheten som beslutar vilka barn som ska tas emot i specialskolan och kommunerna kan inte påverka vilka barn som söker till och tas emot i specialskolan.

Höjningen av ersättningen, som den är konstruerad, kommer enbart att föra över kostnader från staten till kommunerna, för Stockholms stad kommer kostnaderna att öka med 8-10 mnkr per år.

Om en höjning av ersättningen till Specialpedagogiska skolmyndigheten ska ha effekten att kommunala alternativ ska växa fram, måste beslutet om vilka elever som ska tas emot i specialskolan föras över till kommunerna.